

[Erling Dinesen.]

slutning til forskellige søgnehellidage osv., også mellem jul og nytår, men hovedreglen er, at ferietagerne har medindflydelse på disse ting, og den ret, som lønmodtagerne har på dette felt, gør arbejdsministeren med sit forslag her fuldkommen illusorisk.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om beregning af et reguleringspristal.

(Lovforslaget (nr. 156) findes i tillæg A. sp. 3263, fremsættelsen i tidenden sp. 4690).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om beregning af et reguleringspristal [af Hanne Reintoft].

(Lovforslaget (nr. 147) findes i tillæg A. sp. 3159, fremsættelsen i tidenden sp. 4455).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Økonomiministeren (Nyboe Andersen):

Fru Hanne Reintoft har fremsat lovforslag om, at både direkte og indirekte skatter fremtidig skal indregnes i reguleringspristallet. Det skal så døbes om til at hedde et leveomkostningspristal og bevare det nuværende nulpunkt, januar 1963 = 100.

Det var som bekendt sådan, at skatterne indgik i det lønregulerende pristal indtil januar 1963, men fra det tidspunkt gennemførtes den ændring, at skatterne blev taget ud af pristallet i den udstrækning, man anså det for at være praktisk muligt. Denne ændring blev gennemført, efter at spørgsmålet

havde været drøftet i et udvalg vedrørende lønregulering efter pristal, der afgav betænkning i 1960. Her var der repræsentanter for folketinget, for arbejdernes, funktionærernes og tjenestemændenes organisationer, for arbejdsgiverne, for lønningsdepartementet og for statistisk departement.

Beslutningen om at holde skatterne, både de direkte og de indirekte, ude af pristallet, er ikke mindst begrundet i hensynet til finanspolitikens muligheder. Det kan være nødvendigt at forhøje skatterne for derved at begrænse forbruget, men en sådan politik modvirkes, hvis de højere skatter gennem det lønregulerende pristal sætter lønningerne i vejret og dermed opretholder forbrugsevnen hos det store flertal af befolkningen.

Det kan også anføres, at en væsentlig del af skatterne anvendes til dækning af offentlige ydelser til de dårligst stillede i samfundet. Hvis man for at forbedre deres kår forhøjer skatterne — med det resultat, at der udløses lønstigninger for samtlige lønmodtagere, også de højest lønnede — så modvirker man den indkomstfordeling, der var til sigtet med de skattefinansierede ydelser.

Endvidere finansieres gennem beskatningen en række offentlige tjenesteydelser, der stilles til befolkningens rådighed gennem undervisning, hospitalsvæsen osv. Udvider man disse ydelser, forbedrer man befolkningens levestandard, og derfor er der ingen grund til at kompensere de skatteforhøjelser, der modsvarer en sådan udvidelse, ved at indregne skatterne i det lønregulerende pristal.

Det vil fremgå af disse bemærkninger, at regeringen ikke kan tiltræde det af fru Hanne Reintoft fremsatte lovforslag.

Kampmann: Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger til de to lovforslag, som er til første behandling nu. Økonomiministerens lovforslag er direkte afledt af den overenskomstforhandling, som vi har passeret, og hvor vi har fået vedtaget mæglingforslaget. Vi kan anbefale lovforslaget, således som det ligger.

Der var måske anledning til at harcelere en smule over de angreb, der har været fra regeringens side og ikke mindst fra økonomiministerens partis side mod at fastholde reguleringspristalsordningen, mens vi i dag

[Kampmann.]

ser, at økonomiministeren selv har fremsat et lovforslag, hvorefter reguleringspristalsmekanismen fastholdes. Men jeg skal lade det ligge. Jeg tager det som udtryk for, at man ikke har opfattelsen af pristallet som skruen uden ende, at man har en opfattelse af, at der bør gives en vis rimelig dækning, således at reallønnen ikke yderligere forringes, selv om mange jo har den opfattelse, at reallønsdækningen er for lille med de pristalsportioner, som i dag foreligger.

Jeg vil imidlertid godt stille det konkrete spørgsmål til økonomiministeren, hvad det makværk, vover jeg at kalde det, administrativt set, som man har bygget op, fordi de højere lønnede tjenestemænd, der har en løn over 45.000 kr., skal have tilbageholdt en del af dyrtidsportionen i form af en eller anden opsparingsordning, hvad det administrative makværk rent faktisk kommer til at koste. En del af os interesserer os jo også for statsrationaliseringen og interesserer os for, hvad det koster, når man laver love og overenskomster om i sidste øjeblik, og man kan måske have en fornemmelse af, at udgifterne ved at gennemføre den ordning er så nogenlunde lig med det, man regner med at spare ved den pågældende ordning. Jeg håber på at få nogle tal, som kan vise, hvad det koster.

Med disse ord skal jeg anbefale økonomiministerens lovforslag.

Vi kan ikke anbefale fru Hanne Reintofts lovforslag om et forbrugerpristal eller et velfærdspristal eller leveomkostningspristal, som vel er det mere præcise udtryk for det. Lovforslaget er et forsøg på at blande sig i de overenskomster og det mæglingforslag, som har passeret den sædvanlige arbejdsretlige procedure, og som er blevet vedtaget, og jeg kan egentlig ikke forstå, at fru Hanne Reintoft ønsker at behandle dette spørgsmål politisk — da særlig ikke på indeværende tidspunkt.

Langkilde: Grundlaget for det foreliggende lovforslag fra økonomiministerens side er jo den enighed, som opnåedes mellem tjenestemandorganisationerne og regeringen om dette punkt som et led i hele det forlig, som afsluttedes for ganske nylig efter forhandlinger gennem lang tid, og den del af forliget, som vedrører pristalsreguleringen,

er jo tiltrådt af arbejdsmarkedets parter og indgår som et led i forliget på arbejdsmarkedet.

Jeg vil gerne i øvrigt om dette tjenestemandsforslag, som sluttedes her for nylig, fremhæve, at det var noget meget centralt, at man her for første gang opnåede samtidighed mellem afslutningen af forhandlingerne på det offentlige område og på det private område. Det har været genstand for kritik gennem mange år, navnlig fra LOs og arbejdsgivernes side, at forhandlingerne på det offentlige område afsluttedes senere end forhandlingen på det private arbejdsmarked. Man har ligesom antydnet, at det var muligt for de offentligt ansatte at nyde frugterne af besværlighederne på det private arbejdsmarked, og hvad der var opnået dér. Denne kritik har været fremført gennem mange år, og jeg synes, det er rart at konstatere, at det nu lykkedes at gennemføre den samtidighed, så der altså ikke kan være grundlag for denne kritik mere.

Jeg ser det også som noget værdifuldt, at der i dette forlig er optaget en bestemmelse om, at vi i pristalsnævnet skal se på boligfaktoren. Vi førte jo en drøftelse her i tinget om hele problemet omkring pristalsreguleringen, og ved den lejlighed fremhævede jeg, at den voldsomme kritik, som indimellem har været af hele pristalsreguleringen, ikke kunne siges at være helt holdbar. Man måtte konstatere, at den vel kunne have en vis forlængende virkning på prisstigningsbølger, men at den ikke var nogen selvstændig årsag af væsentlig betydning. Man måtte imidlertid erkende, at der på enkelte punkter var nogle vanskeligheder, derunder spørgsmålet om boligfaktoren, og jeg er glad ved, at vi nu får lejlighed til at se på dette problem.

Aftalen om, at en forringelse af bytteforholdet, som fører til en forhøjelse af pristallet, kan føre til forhandlinger på det offentlige område, finder jeg ligeledes er rigtig.

Med hensyn til fru Hanne Reintofts lovforslag skal jeg blot komme med nogle enkelte bemærkninger. I bemærkningerne til lovforslaget fremsætter fru Hanne Reintoft, den påstand, at prisstoppet ikke har virket effektivt. Nu ved jeg ikke, hvorledes fru Hanne Reintoft har foretaget denne konstatering, men pristallet har jo været i ro i de seneste måneder. Man må vel også sige, at påstanden fal-

[Langkilde.]

der dårligt sammen med de påstande, som fru Hanne Reintoft formentlig også har fremført, nemlig at man kunne forvente stærke prisstigninger efter prisstoppets ophør; begge dele kan formentlig ikke være rigtigt. Jeg tror, det er rigtigt, at prisstoppet har været effektivt.

Problemet om, at skatterne skal holdes ude fra pristallet, behandlede jo som nævnt af økonomiministeren i et udvalg, og den ændring, der gennemførtes da, var jo resultatet af enighed mellem parterne, både arbejdsmarkedets parter og de offentligt ansatte og regering og folketing. Det finder jeg ikke der er noget som helst grundlag for at gribe ind over for; der er ikke noget som helst sagligt grundlag for at komme med det forslag, som fru Hanne Reintoft her er kommet med. Jeg synes også, det er en ganske interessant bemærkning, som økonomiministeren gør i den forbindelse, og som jeg gerne vil have lov at fremhæve, at hvis man skal føre en afbalanceret socialpolitik, kan det ikke være rimeligt — og det var vel også baggrunden for, at man lavede det om i sin tid — at en væsentlig del af befolkningen ligefrem skal have kompenseret udgifterne for, at der føres en sådan politik.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige mit partis støtte til gennemførelsen af det af økonomiministeren fremsatte forslag og meddele, at vi ikke kan medvirke til fru Hanne Reintofts.

Jens Frandsen: Da økonomiministeren den 17. marts i år fremsatte forslag til lov om ændring af lov om beregning af et reguleringspristal, indeholdt fremsættelsestalen en klar redegørelse for vore centrale økonomiske problemer. Jeg takker ministeren for talen, som jeg ikke skal komme nærmere ind på, men kun sige, at venstre i bestræbelserne for at føre en sådan økonomisk politik støtter dette lovforslag, som er et led i disse bestræbelser.

Lovforslaget har tilknytning til lønforliget på det private arbejdsmarked og statens aftale med tjenestemandorganisationerne, idet det er foreslået, at ændringer indgår i forliget. Lovforslaget er meget enkelt og overskueligt, så der er ikke nogen grund til at føje meget til.

Ændringerne betyder, at vi får en længere

periode indtil næste udløsning af en pristalsportion, idet priserne vel skal stige med ca. en tredjedel mere, førend udløsning finder sted. Til gengæld bliver portionerne tilsvarende større; når samtidig reguleringspristallet offentliggøres med én decimal, skal der altid fulde 3 points til at udløse en portion.

Jeg vil med interesse imødesee de bebudede undersøgelser af problemerne omkring boligpostens indregning. Denne post indregnes i henhold til boliglovgivningen på en noget anden måde end andre poster, idet ejendomsskatterne i modsætning til andre skatter medregnes og offentligt tilskud som boligsikring fradrages. Her kan posten henføres til et ganske bestemt emne, mener jeg, hvilket ikke gælder ejendomsskatter i produktionsbyggeriet. Foruden lejeforhøjelser medregnes prisvirkningerne fra nybyggeriet, medens eventuelle forhøjelser af lejen på grund af forbedringer i den bestående boligbestand ikke indgår.

Man har altså på dette punkt, for så vidt angår nybyggeri, fraveget det almindelige hovedsynspunkt om, at prisændringer, der skyldes kvalitetsændringer, ikke skal medregnes. Jeg forudsætter hermed, at nybyggeri skulle være af en bedre kvalitet end det bestående og det ældre byggeri. Men vi må altså se resultatet af disse undersøgelser.

I aftalen med tjenestemændene indgår en principiel nydannelse, idet der ved udløsning af en dyrtidsportion optages forhandlinger om reduktion af en tredjedel, såfremt bytteforholdet i udenrigshandelen er forringet med 3 points eller derover. Stiger importpriserne så meget, medens eksportpriserne ingen stigning udviser, betyder det jo, at samfundet bliver dårligere stillet. Jeg må mene, at det ikke kan være særlig forstandigt, at omkring 80 pct. af befolkningen, der får indkomsterne reguleret gennem pristalsreguleringen, skal holdes skadesløs for disse stigninger og med, havde jeg nær sagt, vold og magt kunne købe lige meget. Det kan endda kun ske på bekostning af de resterende 20 pct. eller ved gældsætning i udlandet. Jeg er glad for, at det nævnte princip er anerkendt ved aftalen.

Aftalen om en opsparing af en tredjedel af dyrtidsportionen for tjenestemænd med en løn over 45.000 kr. er ligeledes en nydannelse. Selv om disse sidstnævnte ting ikke har

[Jens Frandsen.]

noget med lovforslaget at gøre, synes jeg, det måtte være naturligt at nævne dem ved denne lejlighed.

Vedrørende det af fru Hanne Reintoft fremsatte forslag skal jeg ud over at henvise til økonomiministerens begrundelse for afvisningen kun føje til, at venstre er modstander af igen at indregne skatter og afgifter i pristallet, og at dette da slet ikke bliver bedre, når man samtidig foreslår, at tilskud ikke fradrages. Skatter og afgifter kan ikke anses for betaling for en bestemt ydelse, de tilfalder det offentlige og bruges til vidt forskellige formål og tilfalder borgerne i forskellig grad, også i adskillige tilfælde afhængigt af indkomstforhold, idet de bruges til overførsel i en indkomstudjævnende politik.

Venstre anså ændringen i 1963 for en forbedring, og jeg kan ikke anbefale det af fru Hanne Reintoft fremsatte lovforslag. Jeg skal derimod anbefale det af økonomiministeren fremsatte lovforslag til en vilvillig behandling.

Grethe Philip: Jeg betragter ministerens lovforslag om, at reguleringspristallets basisår skal ændres fra januar 1963 til januar 1971, som en hensigtsmæssig ændring af fortrinsvis rent teknisk karakter.

Med den stærke stigning, der er sket i priserne siden 1963, er hver pointstigning i pristallet udtryk for en stadig ringere procentvis stigning i forhold til det foregående pristal; og således som pristalsreguleringen er fastsat både i lønoverenskomster og i den sociale lovgivning, vil dyrtidsportionerne med den nuværende opbygning af reguleringspristallet blive udløst stadig hurtigere, således som det også allerede er sagt her fra talerstolen.

Jeg finder, at denne meget hurtige udløsning af dyrtidsportioner er uheldig og uhenigtsmæssig, og jeg kan derfor anbefale, at vi nu som foreslået af ministeren sætter 1971 som basisår.

Hvad angår det af fru Hanne Reintoft fremsatte forslag, kan også jeg henvise til økonomiministerens svar, som jeg fuldt ud kan tilslutte mig.

Spørgsmålet om, hvorvidt skatterne skal indgå i det løn- og pensionsregulerende pristal, blev, som det er nævnt, i sin tid meget nøje drøftet med repræsentanter fra forskel-

lig side. Jeg mener ikke, at der siden den gang er sket noget, som kan ændre den konklusion, vi nåede frem til, nemlig at meget vigtige samfundsøkonomiske hensyn taler for, at skatterne ikke skal indgå i pristallet. Tværtimod mener jeg, at det nu mere end nogen sinde er vigtigt, at vi giver staten de bedst mulige vilkår for at drive en økonomisk politik via finanspolitikken. Når fru Hanne Reintoft i denne forbindelse taler om retfærdighed — hvad der nu skal forstås ved dette ord i denne forbindelse — så vil jeg gerne pege på, at der i det lange løb ikke kan siges noget om, hvorvidt pristallet vil stige hurtigere eller langsommere, alt efter om skatterne indgår i pristallet eller ej. Det afhænger ganske af, om stigningen i skatterne er større eller mindre end stigningen i priserne, således som det for øvrigt også fremgår af det talmateriale, fru Hanne Reintoft selv har fremlagt.

Ud fra disse betragtninger kan jeg anbefale at stemme imod det af fru Hanne Reintoft fremsatte lovforslag.

Poul Dam: Der er et statsretligt problem i det lovforslag, økonomiministeren har fremsat, idet det jo simpelt hen er en forudsætning for de overenskomster, der er truffet på det private arbejdsmarked og også mellem staten og tjenestemændene, at dette lovforslag bliver vedtaget. Folketinget er altså i og for sig i en tvangssituation. Vi kan vedtage dette forslag — og det gør vi jo nok — eller vi kan lade være at vedtage det, og så står man i en situation, hvor overenskomsterne på det private arbejdsmarked knap nok eksisterer, og hvor aftalen mellem staten og tjenestemændene heller ikke eksisterer. Folketingets opgave bliver i denne sag noget postkontoragtig, vi har vores gummistempele, og den højtærede formand vil skrive under på et vist tidspunkt, men i og for sig er denne sag jo afgjort for længst. Det må man så tage med, og det hænder jo da indimellem, at vi står i en lignende situation: at sagerne er afgjort, og at det, der foregår i denne tætfyldte sal, er en formalitet, som skal overstås. Ja vel. Så skal vi altså opføre de sædvanlige rituelle danse omkring sagen.

Hele denne ordning, hvorefter man nu ved at lave et nyt basistidspunkt kan indføre nogle større portioner, virker jo som en rent teknisk ændring, men det er klart, at

[Foul Dam.]

den medfører ikke alene, at portionerne bliver større, men også, at de kommer langt senere, og denne lille, uskyldige ændring med, at reguleringspristallet offentliggøres med én decimal, betyder yderligere, at klokken ringer for en ny portion noget senere, end den ellers ville have gjort. På lang sigt, under evighedens synsvinkel, som de gamle økonomer talte om, kan det hele være lige meget. Om det er lige meget for de mennesker, der først lider under prisstigningerne og op til halvandet år efter får en delvis dækning for disse prisstigninger, ved jeg ikke. Jeg tvivler på det. Men det er nu de forskellige forhandlere, der er gået med til det, og hvis det viser sig, at det ikke var særlig godt, er der formodentlig nogen, der kan fortælle forhandlerne med tiden, at de altså ikke har tjent de mennesker, de repræsenterede, på en særlig fornuftig måde.

Men altså, som det ligger, vil vi gerne være med til at gennemføre lovforslaget. Det får i hvert fald den ganske klare virkning, at der ikke kommer flere dyrtidstilæg, mens denne regering sidder, og det vil naturligvis være et resultat af denne regerings økonomiske politik, selv om det er opnået ad ret teknisk vej.

Det andet lovforslag, vi har til behandling, er fru Hanne Reintofts. Jeg mener ikke, vi kan gå ind for det i øjeblikket, simpelt hen fordi de aftaler, der skal gælde i de kommende to år, er indgået under forudsætning af en anden pristalsordning, og man kan selvsagt ikke lave aftalerne om indirekte ved at lave beregningsgrundlaget om. Jeg tror heller ikke, at det på længere sigt vil være nogen særlig fornuftig ordning at lade dyrtidsreguleringer foregå ved hjælp af et pristal, hvori skatter af den ene eller den anden art er medregnet. Der er en lang række gode grunde til, at det ville betyde, at f. eks. sociale fremskridt, som medførte forøgede skatter, ville være en inflationsskabende faktor og ikke medvirke til den omfordeling, som jeg i øvrigt tror fru Hanne Reintoft er interesseret i.

Men der er en anden sag i forbindelse med fru Hanne Reintofts lovforslag, som jeg gerne vil fremhæve. Den gamle pristalsberegning, den, vi havde for år tilbage, havde den meget store fordel, at man af den kunne se, hvad en familie skulle tjene på et vist

tidspunkt for at opretholde den samme realindkomst som på et tidligere tidspunkt. Et sådant tal har vi ikke i dag. Vi har et reguleringspristal, som jo er en forholdsvis kunstig statistisk størrelse, der har en ganske bestemt funktion i vort økonomiske liv og i det store og hele tjener dette formål meget godt, og vi har et pristal for forbrugerpriser, som behandler en del af det økonomiske spektrum. Men vi mangler det tal, der fortæller noget om, hvordan realindtægten reelt udvikler sig, og jeg synes, der ville være megen mening i at pålægge Danmarks Statistik at udarbejde et pristal, der svarede til det gamle, et tal, der gav indtryk af, hvorledes menneskers levevilkår faktisk havde ændret sig. Jeg indrømmer, at på visse tidspunkter ville det være ganske ubehageligt. Jeg tror, at et pristal, der blev beregnet på denne måde, i øjeblikket ville vise, at efter at den nye trækprocent er trådt i kraft fra 1. januar i år, har meget store grupper i dette samfund reelt en mindre indtægt, end de havde for et år eller to siden. Det kan skjules nu, fordi vi mangler den reelle statistik, og hvis fru Hanne Reintofts forslag kan medføre, at vi får en mere reel statistik, en statistik, som virkelig fortæller, hvordan folk har det økonomisk i vore dage, så vil det ikke have været uden betydning. Men som rent praktisk lovgivning tror jeg ikke det har nogen større betydning lige i øjeblikket.

Kjær Rasmussen: Det er egentlig ganske forbløffende, hvor godt skiftende regeringer er sluppet fra at udhule pristallet den ene gang efter den anden, men det skyldes nok, at man hele vejen igennem har kunnet bruge organisationernes ledere som stødpude mellem regeringerne på den ene side og organisationernes medlemmer på den anden side.

I 1963 i forbindelse med den såkaldte helhedsløsning nulstillede den socialdemokratiske regering pristallet, samtidig med at den udtog skatter og afgifter af beregningsgrundlaget. En klar forringelse altså. I 1967 var en socialdemokratisk regering igen på spil, idet man dengang som et led i boligforliget lavede pristalsloven om, således at reguleringspristallet fremtidig skulle beregnes som et gennemsnit af tre måneders pristal, altså igen en klar forringelse. Og nu i 1971

[Kjær Rasmussen.]

kommer så den borgerlige regering under opbakning af organisationslederne og vil nulstille på ny, samtidig med at man vil give pristalsreguleringen et pusterum, som det så smukt er blevet udtrykt i et organisationsblad.

Se, naturligvis er der ikke noget ondt i, at man foretager det rent tekniske at nulstille en gang imellem. Nej, det gale er de bestemmelser, som bliver smuglet ind ved samme lejlighed. I 1963 bestemtes det som før sagt, at skatter og afgifter skulle væk, og nu i 1971 fjerner man så bestemmelsen om, at reguleringspristallet skal afrundes til nærmeste hele tal. Efter det gamle princip ville dyrtidsportioner være blevet bragt til udløsning ved 102,5, 108,5 osv., idet man som sagt forhøjede til nærmeste hele tal. Efter den foreslåede ordning vil reguleringerne ske ved 103,0, 106,0, 109,0 osv., et forhold, som i praksis vil komme til at betyde, at det såkaldte pusterum første gang vil blive på 5,1 gamle points, hvor man ellers hidtil ville have opnået udløsning af en dyrtidsportion med en stigning på 3,0 points.

Eller sagt på en anden måde: i januar måned 1971 udløstes en dyrtidsportion efter det gamle princip ved tallet 145; den næste skulle altså falde ved tallet 148. Dette sker imidlertid ikke efter det her foreslåede, for nu skal vi nemlig helt op på 149,6 gamle points, før vi når de 103,0, som efter lovforslaget udløser den næste dyrtidsportion.

Vi kan med vor bedste vilje ikke se rette-re, end at der her er tale om en klar forringelse for lønmodtagerne, men det er jo så-danne ting, der kan ske, når lønmodtagernes — og her tænker jeg på LO-ledernes og tjernestemandsledernes — topledere er ved at falde over hinanden for at komme til at vise samfundssind. Mon det ikke snart var på tide, at disse topledere indså, at det snart må være jord- og grundspekulanternes tur til at vise samfundssind, at det snart må være skattesnydernes tur til at vise samfundssind, at det snart må være aktionærernes tur til at vise samfundssind, kapitallejer-nes osv. Det er helt forrykt, at de menne-sker, som økonomisk har mest ud af det kapitalistiske system, aldrig bliver stillet over for kravet om at vise samfundssind. De kan bare skrue deres profitter og spekulation-sgevinster uhæmmet i vejret, hvorimod

det store flertal af lønmodtagere, de, der har det sure slid, det sundhedsfarlige arbejde, de korte ferier, skal vise samfundssind, og det synes deres vellønnede ledere skam også på linje med den borgerlige regering og på linje med hidtidige socialdemokratisk ledede re-geringer.

I øvrigt har regeringen ikke benyttet en god lejlighed til at lave dyrtidsportionerne lige store. Vi forstår stadig væk ikke logik-ken i, at nogle mennesker skal nøjes med få hundrede kroners dyrtidsdækning årlig, mens andre skovler tusinder af kroner ind. Det turde være overflødigt at bemærke, at den nuværende ordning i allerhøjeste grad er med til at øge lønforskellene i dette samfund.

Efter det, jeg her har sagt, vil det nok stå klart, at VS ikke kan medvirke til pristals-fusk eller dyrtidsindefrysning, om man vil; det er for øvrigt en ganske konsekvent indstilling, vi har på det område, det var jo også den, der kom til udtryk den 15. decem-ber 1967.

Med hensyn til det af fru Hanne Reintoft stillede forslag om et ærligt pristal kan jeg sige, at vi er positivt stemt over for tanken om, at skatter og afgifter igen skal med i beregningsgrundlaget, for det billede, der tegner sig gang på gang, er jo, at arbejds-markedets parter forhandler sig til rette om nogle lønstigninger, hvorefter de skiftende regeringer uanset politisk kulør kommer og snupper lønstigningerne over skatterne. Derfor er vi altså positivt stemt over for det af fru Hanne Reintoft fremsatte forslag.

Hanne Reintoft: Det er unægtelig origi-nalt at høre hr. Kampmann stå og af-vise mit forslag med, at lovgivningsmagten ikke kan bryde ind i overenskomster og dermed i dyrtidsreguleringen. Det skulle man næsten have overvejet i december 1967, da man ganske overenskomststridigt besluttede fra socialdemokratiets side at inddrage en dyrtidsportion.

Så kan man sige, man ikke skal blande lovgivningsmagten ind i overenskomstfor-hold. Lad mig for det første om det sige, at mit lovforslag er et forslag om at supplere den allerede gældende lovgivning, og for det andet har mit parti aldrig noget imod at lave lovgivning, der tjener lønmodtagernes interesser, mens vi til enhver tid vil afvise

[Hanne Reintoft.]

at medvirke til det modsatte, til noget, der ikke tjener lønmodtagernes interesser.

Lad mig endvidere sige, at jeg tror, socialdemokratiet og mit parti har et vidt forskelligt forhold til respekten for de indgåede overenskomster. Mit parti anbefalede, at man skulle stemme nej til overenskomstresultatet, mit partis faglige leder anbefalede, at man skulle stemme nej til overenskomstresultatet. Når man ser på socialdemokratiets uomtvistelige tag i fagbevægelsen, og når man ser på stemmetallene — knap 139.000 for, knap 121.000 imod — må man nok sige, at en meget stor del af fagbevægelsens medlemmer har fulgt mit parti i den sag, og vi har absolut ingen loyalitetsfølelse over for hr. Thomas Niensens elendige og udygtige forhandlingsresultater.

Befolkningen har jo erfaret, at regeringens og socialdemokratiets opfattelse af indkomstpøolitik kommer til at svare til lønstop og faktisk er hårdhændet klassepolitik, der vil stoppe lønkampen. Med statsapparatets elskværdige mellemkomst blev også denne overenskomst halet i land, uden at lønmodtagernes vilkår blev reelt forbedret; tværtimod er de små nominelle forbedringer i de nye overenskomster allerede på vej til at blive opslugt af en ny prisstigningsbølge og en øget skatteflåning. Perspektivplanen forudser jo, at skatterne skal udgøre 13 pct. mere af nationalproduktet i 1985 end i 1970; fru Grethe Philip siger om mit forslag, at det med at indregne skatterne kommer an på, om skatterne stiger, men man ved jo udmærket godt, at de vil stige. 1970 er netop det år, da regeringen i øvrigt lovede, at skatternes andel af nationalproduktet aldrig ville stige mere, og perspektivplanen viser nu et ganske andet billede. Det var altså igen et falsk og tomt løfte.

De sociale kompensationer og dyrtidsreguleringen skulle jo være statsapparatets formildende indflydelse på arbejdernes, på funktionærernes, på tjenestemændenes og på pensionisternes stadig forringede vilkår. Men denne indflydelse bruges ikke i lønmodtagernes interesse og slet, slet ikke i pensionisternes.

Regeringen har sidst med perspektivplanen alt for tydeligt vist, at den ikke vil og kan garantere fuld beskæftigelse, den har vist, at den ikke vil ændre skattepolitikken,

således at lønmodtagere og pensionister og arbejdsløse får skattelettelser, og således at spekulationsgevinster og udbytter bliver beskattet. Regeringens kontrol med priser, avancer og arbejdsfri indtægter er værdiløs og kun camoufløge af de virkelige forhold.

På denne baggrund er det bl. a., at vi nu stiller forslag om ændring af loven om beregning af et reguleringspristal, altså en ændring af gældende lov og ikke noget som helst med at blande sig ind i overenskomsterne, hvad derimod andre har beflittet sig på.

I bemærkningerne til forslaget til lov om ændring af lov om beregning af et leveomkostningspristal er der udførligt både i teksten og i bilaget redegjort for den tiltagende skævhed i forholdet mellem reguleringspristallet og leveomkostningspristallet. Denne skævhed er opstået ved en systematisk barbering af pristallet, idet hverken momsens eller kildeskatten medregnes i det nuværende pristal.

Jeg kender godt hovedindvendingen mod indregning af direkte og indirekte skatter, det har altid været den, at alle befolkningsgrupper skal betale de højere skatter. Det er for så vidt rigtigt, blot glemmer man her at tage i betragtning, hvordan regeringen ustandselig vælter de øgede skattebyrder over på de dårligst lønnede, over på lønmodtagerne og funktionærerne, uden at føre en tilsvarende konsekvent skattepolitik over for arbejdsgiverne og spekulanterne. Det er et synspunkt, jeg egentlig troede socialdemokratiet var begyndt at acceptere; jeg troede, også socialdemokratiet havde indledt et felttog mod dem, der ikke betaler skat, mod dem, der har fordel af skatteundragelserne.

Der er med indførelsen af momsens og de stigende momssatser grund til at frygte videreførelsen af en uretfærdig skattepolitik og en ny prisstigningsbølge; der vil ramme den dyrtidsregulerede gruppe særlig hårdt. Derfor ville det være både mere retfærdigt og mere ærligt — og det ved man også godt — om samtlige skatter blev medregnet i pristallet.

En anden skrøne om den automatiske dyrtidsregulering har været den, at dyrtidstillæg fører til prisstigning, fordi de øgede lønomkostninger skal dækkes. Dette registreres i pristallet og skulle udløse nye dyrtidstillæg, og denne påståede skrue uden ende, som

[Hanne Reintoft,]

man har agiteret voldsomt med både fra socialdemokratisk og fra borgerlig side, er jo blevet undersøgt af to offentlige kommissioner, hvis resultater viser noget ganske andet. Første gang var det et udvalg vedrørende lønregulering efter pristallet, som blev nedsat af finansminister Thorkil Kristensen i maj 1951; dette udvalg afgav sin redegørelse i februar 1952. Anden gang dyrtidsreguleringens indflydelse på inflationen blev undersøgt, var i et udvalg, der blev nedsat af daværende økonomiminister Grünbaum i juli 1965, og dette udvalg afgav betænkning om inflationens årsager i maj 1966.

Begge udvalg kommer til den konklusion, at den automatiske dyrtidsregulering ikke kan betragtes som en selvstændig inflationsårsag. Det er logisk, at dyrtidstillæg, der ikke ydes som en selvstændig lønforhøjelse, ikke kan være årsag til inflation, og når man bilder befolkningen det ind, er det kun, fordi man vil prøve at forhindre dem i at tage deres rettigheder, tage deres mulighed for at få kompensation for lønstigningerne. Dyrtidstillæg udbetales jo først, efter at der er konstateret en bestemt prisstigning; det er og bliver prisstigningerne, der bevirker lønstigninger, og endda giver dyrtidstillægene ikke fuld kompensation, men mindre end halv dækning.

Som nævnt mange gange før sker reguleringen kun halvårlig, og kun når pristallet er steget over tærskelværdien. Den automatiske dyrtidsregulering er lønmodtagernes eneste redskab til at sikre sig mod prisstigninger og skatteflåning mellem overenskomstperioderne, hvor man jo — også fra socialdemokratiets side — fastholder, at der skal være arbejdsfred, lige meget hvor snydt og bedraget lønmodtagerne end bliver.

Hvis man ophæver dyrtidsreguleringen eller forringer pristallet, vil man angribe overenskomsterne, og en sådan politik vil medføre uro på arbejdspladserne. Det kan diskuteres, hvem det allerede i disse dage er, der bryder forudsætningerne for de netop indgåede overenskomster: i det øjeblik man

sætter en prisstigningsbølge i gang og truer med højere skat, er grundlaget for vedtagelsen, den knebne vedtagelse, af overenskomsten allerede taget væk.

Når man i øvrigt snakker om eventuelt kommende strejker, ved jeg, de vil blive kaldt ulovlige, men ulovligheden er jo begået her, hvor overenskomstresultatet allerede er sat ud af kraft ved regeringens mellemkomst.

Det er selvfølgelig ikke folketingets opgave at sikre arbejderne og funktionærerne de løntillæg, som hovedorganisationerne ikke vil have med i nye overenskomster af hensyn til regeringens økonomiske politik, men det er derimod folketingets opgave at ændre loven om beregning af et reguleringspristal, når grundlaget for denne lov viser sig helt utilstrækkeligt til at sikre lønmodtagerne blot halv dækning for de stærke stigninger i leveomkostningerne.

Momsen, kildeskattens indførelse i 1970 og den øvrige skatteomlægning har medført nye store byrder på lønmodtagerne og pensionisterne, som det dog ikke med lovforslaget er tilsigtet at give kompensation for. Hvis regeringen vil holde sine løfter fra 1970 om, at skatternes andel af nationalproduktet ikke vil stige, så vil vedtagelsen af forslaget om et leveomkostningspristal ikke medføre hverken tillæg eller ekstraudgifter for arbejdsgiverne, så når man er så modvillig, er det vel, fordi man ikke har drømt om at holde dette løfte. På den anden side ved vi udmærket, at skattetrykket vil blive øget voldsomt i de kommende år, det er jo fremhævet i samtlige anmeldelser af perspektivplanen for 1970-85, og så vil jeg indrømme, at det vil give befolkningen en vis dækning, at skatterne medregnes i pristallet.

Den pristalsforfalskning, der i stort omfang har fundet sted i efterkrigsårene, har også bevirket en stigende mistro i befolkningen til hele dyrtidsreguleringens værdi, og det prøver man nu at bruge på gal måde. Man undervurderer det i stedet for at sige, at der kan laves en effektiv dyrtidsregulering.

[Hanne Reintoft.]

På papiret kan man meget let beregne et reguleringspristal og barbere det, således at der på trods af forøgede leveomkostninger ikke udløses nogen dyrtidsportion, men det kan lønmodtagerne nu engang ikke leve af. Et sådant pristal vil uundgåeligt ødelægge mange husholdningsbudgetter og også give anledning til mange unødige familiestridigheder. Det er allerede katastrofalt i mange hjem, hvor man beregner husholdningspengene efter dyrtidsportionerne, at pengenes købekraft udhules med momsen, der ikke er indregnet i reguleringspristallet.

Forslag om et ærligt pristal, der omfatter samtlige leveomkostninger i et arbejderbudget, vil kunne rette de foregående års for-sømmelser op, så reguleringsordningerne følger umiddelbart efter samtlige stigninger i leveomkostningerne. Og det taler jo for sig selv, at man ikke vil have en ærlig dyrtidsregulering.

I stedet for at forringe drytidsordningen ved at barbere boligudgifterne væk, ved at nedskære portionerne, ved tvangsoptimeringer for lønninger over 45.000 kr. og lignende agitatoriske forslag bør folketingspartierne endnu en gang overveje det lovforslag om et ærligt pristal, som vi har fremsat, og som er meget velunderbygget, og fagforeningerne vil nok følge det op ved at kæmpe for at få 20 øre for hvert point, pristallet stiger.

Tjenestemænd, arbejdere, funktionærer og pensionister udgør jo — det kan ikke være skjult for nogen — det overvejende flertal af befolkningen, og jeg tror nok, at hvis man ikke efterhånden begynder at føre en mere venlig politik over for denne gruppe, kan det få alvorlige følger for bevarelsen af en uafbrudt produktionsforøgelse i de kommende år, og så kommer perspektivplanens prognoser slet ikke til at stemme.

(Kort bemærkning).

Kampmann: Fru Hanne Reintoft drøgte sammenligninger mellem mit partis stilling til pristalsreguleringen i 1967 og her i 1971. Lad mig bare sige, at i 1967 var vores holdning i overensstemmelse med LOs holdning, og det er den også her i 1971. Der er altså ingen forskel.

Men når vi taler om 1967 og hører forsvaret for lønmodtagernes interesser, vil jeg

sige, at 1967 var et interessant år af andre årsager. Det var nemlig det år, da fru Hanne Reintoft stemte sammen med de borgerlige og sikrede den regering, vi har i dag. Det har vel nok været til større skade for lønmodtagerne end noget andet, der er sket siden.

Økonomiministeren (Nyboe Andersen):

Jeg vil gerne takke de fem første ordførere for den tilslutning, der blev givet til mit lovforslag. Det konkrete spørgsmål, som hr. Kampmann stillede om, hvad ordningen med opsparing af en sidste del af en tjenestemandspportion vil koste, kan jeg ikke her svare på, men hvis hr. Kampmann vil spørge i udvalget, kan der måske til den tid gives et svar.

Jeg blev helt forskrækket, da hr. Poul Dam startede med at sige, at der her foreligger et statsretligt problem. Det viste sig dog, at problemet ikke var statsretligt, for der er ikke noget, der forhindrer folketingspartierne i, hvis det ønsker det, at sige nej til denne lovgivning, men der ville i så fald være opstået et faktisk og politisk vanskeligt problem. Vi oplever imidlertid i så mange tilfælde, at der sker ting ude i samfundet, som fører til, at vi er enige om, at det er praktisk at tilpasse lovgivningen efter disse ting, og jeg tror da ikke, det er hr. Poul Dams mening, at vi skulle have lovgivet om disse ting forud for, at overenskomsterne blev afsluttet.

Hr. Poul Dam var også inde på, at vi under den nuværende reguleringspristalsordning savner muligheder, vi tidligere har haft, for at følge med i realindkomstudviklingen for en familie, og det kan jeg for så vidt være enig i. På den anden side var vel de muligheder reelt ikke helt så store, som de så ud til at være, for denne pristalsfamilie var dog ret besat et underligt gennemsnit. Havde den ikke 1,37 børn? Og den boede i en gennemsnitlig lejlighed et gennemsnitligt sted med et gennemsnitligt skattetryk osv. Det var vel nok lidt af en illusion, at det, når det kom til stykket, belyste det, som vi gerne ville belyse, men det er en af de ting, man kan drøfte med Danmarks Statistik.

Jeg skal ikke sige mere, men igen takke for den tilslutning, der er givet.

Hanne Reintoft: Jeg synes, hr. Kampmann er lidt ulogisk. I det første indlæg blev der sagt, at man ikke kunne anbefale mit lovforslag, fordi det greb ind i overenskomsterne, og i replikken siger han, at det kunne man godt i 1967, for da havde LO sagt ja. Det vil altså sige, at man godt fra socialdemokratiets side over lovgivningsmagten kan gribe ind i overenskomsterne, hvis LO siger ja. Så kan jeg lige så godt sige med det samme, at dér har vi en anden holdning. Vi vil aldrig herinde stemme for arbejderfjendtlige forslag, og det kan ikke rokke vores overbevisning i den retning, at Thomas Nielsen og LOs ledelse gentagne gange svigter de lønmodtagere, hvis interesser de skulle varetage. Og nu var det altså beklageligvis ikke mig, der valgte den borgerlige regering, det var de skuffede socialdemokratiske vælgere, der i mistillid til socialdemokratiets politik desværre gik i gyngen og stemte for en borgerlig regering, men jeg tror ikke, mistilliden bliver mindre, hvis man fortsætter sine angreb på dyrtidsreguleringen sammen med den borgerlige regering.

Langkilde: Det er ikke de statsretlige betænkeligheder, som hr. Poul Dam fremhævede, jeg vil sige noget om. Jeg går ud fra, at resultatet uanset hans betænkeligheder vil blive, at han optræder i den dobbelte rolle som solodanser i de rituelle danse og postbud, som viser hans umådelige åndelige og fysiske spændstighed. Derimod har jeg en bemærkning til fru Hanne Reintoft, som ikke svarede på det, jeg sagde om, at hun udtrykkelig har fremhævet i bemærkningerne til lovforslaget, at baggrunden var, at prisstoppet ikke var effektivt. Nu kommer fru Hanne Reintoft på ny herop og siger, at der efter prisstoppets ophør kan forventes en prisstigningsbølge. Begge dele kan vel ikke være rigtigt. Man kan selvfølgelig agitere på dette område, og det gør fru Hanne Reintoft også i stor stil, men der bør dog være grænser for, hvor forvrøvet man kan gøre det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 30. marts kl. 13.30 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til finanslov for finansåret 1. april 1971-31. marts 1972.

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i ferieloven.
(Forlængelse af ferie m. v.)

og
forslag til lov om ændring i medhjælperloven. (Forlængelse af ferie).

3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring af lov om beregning af et reguleringspristal

og
forslag til lov om ændring af lov om beregning af et reguleringspristal (af Hanne Reintoft).

4) *Valg af 10 medlemmer til radiatorådet.*

(Jfr. tidenden sp. 3973).

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 12.39.

81. møde.

Tirsdag den 30. marts kl. 13.30.

Første næstformand (Kaj Andresen): Udvalget angående forslag til lov om priser og avancer har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Udvalget for forretningsordenen har afgivet betænkning og indstilling om ændringer i forretningsordenen for folketinget. Eksemplarer vil blive omdelt.

Det er meddelt mig, at *Holm Tved* ønsker at udtræde af lønningsudvalget fra den 2. april d. å. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Holm Tved* har vedkommende gruppe udpeget *Knud Hertling*, som heretter er valgt.

Medlem af folketinget *Bodil Koch* har meddelt mig, at hun ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren bekræfte, at den såkaldte sorte liste over skolelærere og læreruddannede, som føres i ministeriet, kun er vejledende for de ansættende kommuner og derfor ikke automatisk kan forhindre en på listen optaget person i at søge og opnå lærerembede?“

Medlem af folketinget *Albertsen* har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren omgående tage initiativ til, at cirkulæret om, at fripladser til børneinstitutioner skal opgives til skattevæsenet, trækkes tilbage?“

Disse spørgsmål vil blive optaget på dagsordenen for tingets spørgetid i morgen.

Medlem af folketinget *Niels Matthiasen* har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for kulturelle anliggender at stille følgende spørgsmål:

„Overvejer ministeren inden for overskuelig tid at fremsætte forslag til en ny teaterlov?“

Dette spørgsmål vil blive optaget på dagsordenen for tingets spørgetid onsdag den 14. april.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til finanslov for finansåret 1. april 1971-31. marts 1972.

(Anden behandling af finanslovsforslaget (nr. 65) findes i tidenden sp. 3992, finansudvalgets tillægsbetænkning i tillæg D. sp. 3251).

Der var stillet 315 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 13 ændringsforslag af finansministeren (se tillæg D. sp. 3637), 2 ændringsforslag af *Poul Dam* (se tillæg D. sp. 3655) og 2 ændringsforslag af *Sigsgaard* og *Kjær Rasmussen* (se tillæg D. sp. 3653).

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Første næstformand (Kaj Andresen): Det vil af praktiske grunde være tilladt også at omtale finanslovsforslaget som helhed.

Lysholt Hansen: Da den nuværende regering trådte til efter sin valgsejr i januar 1968, var det helt naturligt, at den med sit meget store flertal i folketinget bag sig ikke ønskede at lægge navn til det finanslovsforslag, der var fremsat af den tidligere socialdemokratiske regering. Det var derfor helt naturligt, at den nye regerings første handling var at lægge afstand mellem sig og den hidtil førte politik ved at stille forslag om besparelser på 600 mill. kr., hvoraf vi i øvrigt stemte for de 200 mill. kr., men ikke for den største besparelse, nemlig 262 mill. kr.s nedsættelse af bygge- og boligfonden.

Efter dette første års besparelser kom finansloven til at balancere med 26.149 mill. kr. Det var altså denne regerings første finanslovsforslag. Det følgende år, 1969-70, balancerede forslaget med 28.686 mill. kr. I 1970-71 var man kommet op på en balance på 34.812 mill. kr., og ved det forslag, vi nu skal gøre færdigt i dag, er regeringen nået op på godt 41 milliarder kr. i balance.

Selv om man ikke nøjedes med at komme med spareplaner det første år, men fortsatte de følgende år, er det alligevel lykkedes regeringen i de tre år at få finanslovsforslaget til at stige fra 26 milliarder til 41 milliarder